

COMPOSITORS GIRONINS

Volum VIII

Cassià Casademont Busquets

Banyoles - Barcelona

1875 - 1963

Cobla Ciutat de Girona

Direcció - Jesús Ventura

Amb la
participació de

**MARTA VALERO
ALFONS MIRÓ**

Inclou 2 cançons
a veu i piano

EL MESTRE CASSIÀ CASADEMONT, per Tomàs Roig i Llop (text escrit a Barcelona el 1964)

Un lluminós diumenge barceloní, mentre l'autor d'aquest assaig escoltava les inspirades notes d'Anacreont de l'enyorat Mestre Cassià Casademont, que anava interpretant la Banda Municipal, al Palau de la Música Catalana, sota la batuta del Mestre Pich Santasusana, entreveia, en la seva imaginació, la noble silueta d'aquell artista insigne per a entreteixir la seva biografia.

I. L'HOME

Al-legreto

Banyoles, com una dama que mai no envelleix, s'emmiralla, coquetament, en l'ampla geometria del seu llac. Som a les primeries del darrer quart del mil vuit-cents.

Arreu del caseriu, sana olor de pagesia i d'artesanía joiosa. Pels carrers, el rondineig dels carros, el vibrant llampec de cascavells de les diligències i, de tant en tant, entre el giravolt de les danses populars, el toc de l'"Angelus" damunt les vigoroses ales de la tramuntana que dona una fesomia musical inconfusible a tot el paisatge, tendre com una primavera sense minvant.

3 de febrer de 1875; neix, en una de les velles cases del carrer de Girona, número 33, a Ca

l'Oller, un infant; en batejar-lo, el senyor Rector, Mossèn Benet Bosch, en la sagrada Font del Temple de Santa Maria dels Turers, li posa el nom de Cassià, com el seu pare.

El seu pare, de cognom Casademont, era el major-dom dels Obradors de Curtits dels Busquets, de Girona; la seva mare, Manuela, era una Busquets, amb Obradors, també, a aquella Ciutat. Una i altres gent activa, de forta capacitat industrial, tots de molt bona anomenada.

Tot just té cinc anys, el nostre infant es trasllada, amb els seus pares, a la capital gironina, amb un adeu a la plata del llac, a les ombres tranquil·les i sonores d'ocells de Santa Maria dels Turers i del Monestir de Sant Esteve i el coral de murmuris de les quaranta fonts que encerclen l'aire banyoli...

Són cinc germans. Un d'ells, Josep, es fa capellà; serà organista, des de 1895, de la Parròquia d'Arenys de Mar, durant molts anys, i ensenyarà les primeres solfes al petit Cassià, al qual envolta un intens ambient musical car, a més, té dos oncles paterns, Narcís i Josep, que són Mestres de Capella de l'Església de Castelló d'Empúries i de la Catedral de Girona, respectivament. No és estrany que, a nou anys, el veiem escolà de Cor, de la darrera, sota la direcció de Mossèn Miquel Rué. Àdhuc estudiarà al Seminari; només un any, però, perquè li falla la vocació.

Creix, entre jocs i lliçons d'Harmonia i de Violí, que li donen els professors Eduard Frigola i N. Vidal. Es tan

avantatjat que no triga a tocar en les Orquestres de la Catedral. Mentrestant, el nodrirán els grans silencis de la ciutat, esquinsats pel doll de veu dels campanars, entre les anelles de les muralles, vestides de molsa amb diamants d'alba i cuques de llum als capvespres. I la verda sinfonia vegetal de l'imponent Devesa; i pedra i més pedra, dura com la remorejant duresa dels quatre rius, ara encalmats, ara enfurits, amb vergassades de tramuntana que colapsen savis discursos d'arrencaqueixals; i bruses, barretines, farum de bestiar i de mongetes amb llomillo que alçapremen els mercats dels dissabtes...

I és en mig d'aquest virolat xivarri i dels seus amples compassos de profunda quietud, que es desplega la infantesa de Cassià Casademont. Com hem dit, serà escolanet "dels que canten", escrivim, ara, i es pelarà els genolls, de passada, en les lloses del carrer de la Força o a la Baixada de la Mare de Déu de la Pera.

La seva vocació el porta "definitivament" a la Música; ella, amb la seva divina fascinació, ja el crida imperiosament; a 14 anys, els seus professors no saben què ensenyar-li més; a 15, ja toca el violí a l'Orquestra del Teatre Municipal i debuta, com a professor, en la temporada d'Òpera dirigida pel Mestre Vehils; com que ha de sortir de nits, es fa acompanyar pel sereno; vivia

a la Baixada de Sant Feliu, i en la seva adolescència somniadora, la por el neguitejava!

Allegro

Amb 20 anys, quan Girona ja el premia en la invisible xarxa del seu embruix, Cassià passa a Sant Celoni, on dirigeix una orquestra de ball; a la que fa interpretar música clàssica que ell arranja (sobretot Beethoven), com un inici del seu impuls de formar el poble, que el faria, més tard, pedagog autèntic en el millor d'aquest Art sublim.

Del peu del Montseny, salta a Sabadell, per a dirigir-hi la famosa Cobla-Orquestra dels "Fatxendes", prèvies unes oposicions que guanyà per unanimitat, un concert que es va celebrar al Teatre Euterpe, amb "Ernani", aleshores desconegut, i ballables de "La Gioconda".

Els Fatxendes! A començaments d'aquest segle, més exactament el 14 de gener de 1900, es presentà per primer cop al públic, amb ells, a Castellar del Vallès: al redós de peces serioses, valsos, havaneres, polques... Pols i alegria melangiosa, dels envelats, germans del circ!, mentre funda, afanyós d'estudi ferm, l'Orquestra Clàssica sabadellenca i dirigeix les Agrupacions Corals del Centre Liric Dramàtic, Centre Sabadellenc, Círcol Republicà Federal, Casino Colon i l'Acadèmia Catòlica,

la darrera la seva predilecta, pel seu delicat ambient cultural, on feu una tasca artística de gran volada.

Al mateix temps, rep lliçons, per correspondència, de composició amb Morera i de violí amb Crickboom, traient les hores de miracle. També estudia contrapunt amb el Mestre Daniel, de l'Escola Municipal de Música.

S'havia alliberat del Servei Militar, per redempció en metàl·lica i per treure número alt. Es casa amb una noia sabadellenca: Agnès Carbonell i Bayell; viuen al número 19 del carrer de Sant Jaume, immoble avui desaparegut; on els neix llur únic plançó, una nena; es dirà Agnès, com la seva mare, nom evocador de cançó popular

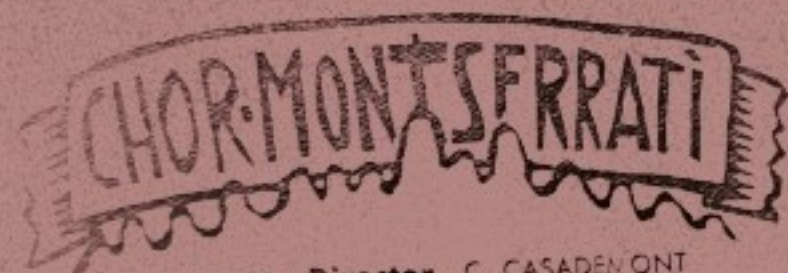
catalana.

I no deixa de donar lliçons particulars. Cal afirmar, econòmicament, la nova llar. Com si no fos prou, organitza vetllades a base de brillantíssims concerts que dirigeix triomfalment, amb obres dels mestres clàssics i moderns, més aplaudits, als Teatres Euterpe i Principal. Composar, enamorat de Sabadell, per encàrrec del seu Ajuntament, l'*Himne Fraternal*, per a ser interpretat en l'impressionant Certamen de Senyeres celebrat a la capital del Vallès.

Moderato

I amb aquesta aureola de ben merescut prestigi, l'any 1912 el nostre Mestre passa a viure a Barcelona, per a no moure-se'n mai més. Té 37 anys, la maduresa. Es un home de presència senzilla, alt, ben plantat, amb l'esguard i diàleg en constant il·lusió musical creadora; de posats més aviat tímids, i un front ample; i uns llavis de noble lluitador...

A Barcelona -la ciutat que s'eixampla amb alè gegantí, ordenada i tumultuosa ensems, sovint amb livideses de tragèdia i enlluernadors esclats de lírica poesia cívica-, troba, de ple, l'ambient que li calia. Dirigeix i escriu música i n'interpreta, amb una capacitat de treball enorme. Enric Morera li cedeix, amb veritable joia,

Mestre - Director C. CASADENONT

V E T L L A D A L I T E R A R I - M U S I C A L

VENJADA ALS ROMEUS DE MONTSERRAT
Dijous 13 d'Octubre a dos quarts de deu de la vetlla.
a la SALA del RESTAURANT ECONÒMIC

la Direcció de "Catalunya Nova"; també n'és, a través de llargues anyades, de l'Orfeó Pirinenc, la Floresta de Sants, l'Eco de Catalunya, els Cors de Sant Boi de Llobregat i de Castellar del Vallès. Funda el Montserratí, per al qual compon un esplet de cançons i himnes a la Moreneta. Dona lliçons a Lluís Albert, Miquel Francolí, Enric Solsona, Joaquim Palmada, que després assoleixen bella fama.

Diverses importants Orquestres, com la de Joan Manén i la Unió Filharmònica, li confien llur direcció. Tocant la viola forma part d'altres orquestres, també de les de més alta categoria: la Simfònica de Barcelona, la Pau Casals o l'Orquestra Municipal, totes les quals li interpreten obres seves; així com la Banda Municipal de Madrid.

També les millors Cobles; les seves sardanes són escoltades o dansades amb verísim entusiasme; per alguna cosa ha nascut al llindar de l'Empordà, agita el seu esperit l'orfeònic clamor de la tramuntana i duu a la sang, la dolça i viril, ensems, "passió empordanesa", car el seu pare era fill de Torroella de Montgri. Sovint, per a més contacte, encara, actua amb Orquestres, en aquella meravellosa comarca, singularment Figueres, on viu -i visita sempre- la seva tia Tecleta, germana del seu pare.

Com a compositor, el seu innegable bon gust, el seu profund sentit de catalanitat amb projecció universal, la seva sòlida destresa tècnica, la seva fresca inspiració, de vegades fins i tot febril, li guanyen un lloc ben preeminent entre els millors autors de la nostra terra. Àdhuc els més prestigiosos escriptors li demanen la seva col·laboració musical. Així, Lluís Manau i Avellanet en la *Festa Major de Vilaflorida*; en *Flors de Cingle*, d'Ignasi Iglésias; en *La Dona d'Aigua*, de Joan Trias i Fàbregas; en *Una vegada era un Rei*, d'Apel·les Mestres; en *La Mare*, de Santiago Rusiñol...

Fecundíssim, deixarà escrites 377 obres, en una gamma de temes i d'ambició molt extensa, que va des dels ballables i les sardanes, passant per la cançó i la música per a l'escena, fins al gran poema simfònic

sempre, però, amb una forta personalitat que mai no es desdibuixa, malgrat el pas del temps i de les modes.

No és estrany, doncs, que obtingui altes distincions com a prova palesa dels seus indiscutibles mèrits; vegeu-ne, sinó, un esment: *La cançó del taper*, sardana per a cor i cobla, premiada al Certamen de La Bisbal, el 16 d'agost de 1901, amb Mossèn Cinto Verdaguer i Ramon Masifern, de President i Secretari del Jurat, respectivament; les cançons *El filador d'or*, amb lletra d'aquell gloriós poeta, als Jocs Florals de Sarrià (Barcelona) l'any 1901; *La tulipa*, *Lliri Blanc* i *Florida*, amb lletra, respectivament, d'Agnès Armengol, Mossèn

Cinto i Pere Martí Peydrò, premiades al Concurs del Centre Català de Sabadell; *L'alegroia*, sardana premiada a Barcelona en la III Festa de la Música Catalana; *Festa alegre* i *Festa d'amistat*, sardanes distingides a Girona i a Rubí... I, encara més! La Flor Natural, el 9 de juliol de 1923, al gran Certamen de Sardanes d'Arenys de Mar, en el qual fou Reina de la Festa la seva filla Agnès, on premiaren la seva cèlebre sardana *Carme gentil*, amb un Jurat integrat pels Mestres Lluís Millet, Lamote de Grignon i Sancho Marraco; un primer accèssit al renyidíssim Concurs de Sardanes de S'Agaró, el 4 de setembre de 1954.

Adagio

I, ja no cal dir-ho, fou el Mestre Casademont homenatjat diverses vegades entre el fervor del poble i dels comentaris cordials i entusiastes de la crítica musical; anotem que, mentre "Catalunya Nova" celebrava les seves Bodes de Plata l'any 1920, li era retut un homenatge durant tres dies, amb una audició de sardanes a la plaça de Catalunya, un concert de la Banda Municipal de Barcelona al Palau de Belles Arts i un esplèndid ball al mateix espai, tots els programes amb obres d'ell. També esmentarem els que li reteren l'11 d'octubre de 1940, al Palau de la Música Catalana els més desta-

cats professors d'Orquestra de la ciutat; el barceloní Orfeó Laudate, el 8 d'abril de 1945; i el pòstum, també a l'al·ludit Palau, el 23 de febrer d'enguany (1964), per la Banda Municipal, sota la direcció del Mestre Pich Santasusana.

Sense oblidar-nos de Banyoles, el seu terrer nadiu, per la Festa Major, el 24 d'octubre de 1945, on el nostre Mestre dirigí cinc cobles, amb l'estrena de la seva sardana *Banyoles, mon bressol*, plena d'inspiració i de tendresa. Bé prou ens revela l'admiració immusteïble que els banyolins, per exemple, sentien i senten per ell, la següent emotiva anècdota: amb motiu de l'estrena, al Teatre El Dorado, de Barcelona, l'any 1911, de la seva obra *La Dona d'Aigua*, la premsa digué que era fill de Sabadell; picats en l'amor propi, els banyolins reproduïren al llur diari local la partida de baptisme del Mestre. I, per cert, com una altra prova d'afecte popular, molts sabadellencs assistiren a l'estrena de la dita obra i, per a tal fi, calgué fer un tren especial.

A través de la seva immensa tasca d'intèrpret, Director i Compositor, Cassià Casademont, dins de la seva proverbial modèstia mai no deixa de ser un veritable pedagog arreu de Catalunya, de cara, sobretot, a vetllar per la cultura musical del poble. Les seves opinions, divulgades, al seu dia, àmpliament, influïren eficaçment

en tots els estaments del país.

El Mestre Casademont, a despit de les xacres pròpies de la vellesa, mai no deixa de compondre, quan forçosament reclòs a casa, aquelles no li permetien la múltiple i eficient activitat d'abans com intèrpret i Director. Així, als seus vuitanta anys, el sorprengueren al piano, absorbit en una composició sobre els *Goigs a Santa Maria de Ripoll*, música de Francesc Alió, un caprici simfònic en dos temps. Dos anys abans de morir, posà una deliciosa música a la poesia *La desdenyosa*, lletra de l'autor del present assaig.

Amb tot, les converses que li dedicaren els antics deixebles i el caliu sentimental dels seus familiars, l'acompanyaren en els darrers dies de la seva llarga i prolífica existència.

Tempo finale

Poc abans de morir, pensarà en un Concert ideal de les seves obres, on no mancarà fragments de *La Dona d'Aigua*, *Anacreont*, *La Mare*, *Idil·li entre campanes*, la inèdita *Gloria als Clàssics* i, àdhuc, en farà imprimir el programa, a manera de testament artístic, en el qual es reflecteix, fidelment, el bo i millor de la seva creació musical...

I, en un dia plàcid, amb blau de cel barceloní, en el

seu pis del carrer de Balmes, número 65, ben amunt lluny dels sorolls del carrer, a 88 anys, envoltat de l'amor dels seus, exhalava el seu darrer alè, el Mestre Cassià Casademont i Busquets, home bo, músic insigne. Era el 12 de febrer de 1963 -diada de Santa Eulàlia. Les seves restes reposen al Cementiri de les Corts de Sarrià.

II. L'ARTISTA

Veus aci el que han escrit del Mestre Cassià Casademont alguns dels nostres crítics més prestigiosos:

Cassià Casademont és un artista líric. És un músic tot sentiment, tot ànima, les característiques del qual

també apareixen en les seves fugues, cosa no gaire habitual en aquesta mena de composicions.

Casademont pertany a aquella modalitat de compositors que escriuen segons els dicta el cor, i deixen de banda els recercaments que poden -segons ell afirmava- espatllar o mistificar el sentit líric de l'obra, ja que la seva austeritat, el seu esperit refinat, el fan enemic de concepcions truculentes o de formes tècniques ampulloses o retòriques... Resumint: l'obra de Cassià Casademont contribueix a l'elevació popular i a l'edificació social, perquè el Mestre hi ha sabut expressar, d'una manera bella i lírica, el sentit espontani i franc del caràcter del poble.

MIQUEL TORRENTS (Programa d'homenatge al Mestre. Palau de la Música Catalana. Barcelona, 11 d'octubre de 1940).

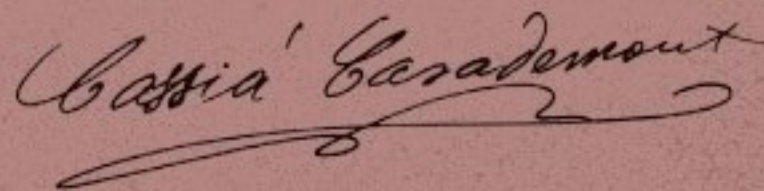
L'instrumentador -Cassià Casademont- coneix perfectament tots els recursos orquestrables; i és músic d'òptims estudis que, això no obstant, defuig abusos de modernismes i talla en la descripció certs enigmes de la sonoritat.

J. BORRÀS DE PALAU (Concert de l'esmentada data). *El Correo Catalán*, 12 d'octubre de 1940.

*Cassià Casademont és dels pocs privilegiats, als quals Déu, a més del llenguatge de les paraules, volgué donar-los, també, el llenguatge dels sons. És per això que l'obra del Mestre és molt vasta i variada, posseint un rar poder d'adaptació que li ha permès conrear amb èxit els gèneres més diversos però, indubtablement, el gènere més adient al seu temperament dramàtic i el que li ofereix un camp més ampli a les seves extraordinàries facultats, és l'òpera; en donen bona prova les seves òperes *La Dona d'Aigua* i *La Mare*, estrenades, respectivament, a la nostra Ciutat, en 1911 i 1926, amb tan clamorós èxit per part de crítica i públic. Per altra banda, Cassià Casademont, com gairebé tots els*

compositors de llur generació, acusà, marcadament, la influència wagneriana que havia de deixar una profunda empremta en la seva personalitat musical. Com a compositor de sardanes, el millor elogi que podem tributar al Mestre Casademont és fer constar que és dels pocs compositors de prestigi que no s'han deixat emportar mai per enlluernadores audàcies tècniques, que desnaturalitzen completament la sardana, sinó que sentint la sardana com a fervent empordanès que és i entenent-la tal com l'entenem nosaltres, sempre ha fet tot el possible per tal que les seves sardanes siguin veritablement sardanes i no saberudes peces de concert, de les quals, amb massa raó, estan recelosos els sardanistes.

LLUÍS ALBERT (del programa d'Homenatge del Mestre per l'Orfeó Laudate, 8 d'abril de 1945 i *La Vanguardia*. Barcelona, 23 de març de 1963).

El Mestre Cassià Casademont era un músic sencer i sincer. Tenia totes les qualitats per a triomfar en el més difícil art dels sons; veritable vocació; ferm temperament, sòlida preparació i treballador infatigable. Si com a instrumentista i director d'Orquestra va aconseguir destacar-se, és com a compositor que la seva figura s'ageganta. Les seves obres mostren les principals característiques de la nostra música popular: fermesa, exaltació, tendresa i engor i sempre amb excel·lent gust i senyorívola presència. La seva música és, tothora, un paisatge de la nostra terra.

JOAN PICH SANTASUSANA, director de la Banda Municipal de Barcelona. (Carta, 15 de març de 1964).

III. EL PEDAGOG DEL POBLE

El Mestre Casademont, entre altres encertades opinions sobre la formació artística del nostre poble, ha escrit:

Crec que el que cal que presideixi l'Art és l'espontaneïtat i que allò que, en primer lloc, ha de perseguir el compositor, és que l'obra musical llisqui amb tanta fluïdesa i naturalitat que sembli una improvisació. La desorientació que hom observa en l'Art Musical dels nostres dies és producte, a parer meu, de la pruija de modernitat i d'originalitat que pateixen els compo-

tors, és a dir, de llur preocupació purament de forma, quan el que els hauria d'interessar és el contingut; ja que és indubtable que totes les reformes que han introduït els grans genis de la Música, obeïren a la necessitat d'expressar llur peculiar manera de sentir i no precisament el desig de singularitzar-se.

(Del Programa del seu homenatge per l'Orfeó Laudate, 8 d'abril de 1945).

Ni Mozart, malgrat que sigui l'hereu d'un geni com Haydn, ni Beethoven, que fou el seu successor, ni Wagner, ni Bizet, més tard, es varen preocupar tant de la innovació, de la tècnica, com donar lliure curs a llur pròpia inspiració musical. Les reformes que introduïren aquests Mestres són necessàries a l'expressió d'allò que ells creen, però mai sota el turment del desig de singularitzar-se ni molt menys amb l'ànim d'enlluernar. (Del programa del Concert d'homenatge al Mestre, com a compositor, al Palau de la Música Catalana. Barcelona, 11 d'octubre de 1940).

Podrà ser obra de conservador fer música popular o d'estil popular, però és obra positiva, per tal de poder expressar-se amb claredat, i com que serà el seu llenguatge, tots els seus l'hauran entès, mentre que

si escriu en diferent idioma per ser aquest d'un altre país, serà difícil que l'entenguin. Això ho han recomanat, sempre, tots els grans genis, de cada u té la missió d'estudiar i de treballar sobre la música dins del sentiment del seu poble. Així l'artista es revela sincer i amb claredat, car amb el sentiment de cada poble es poden expressar perfectament tots els matisos, per tràgics o grotescos que siguin.

(De l'article, sota el títol "Música i dansa" - *Revista Art Novell*, Barcelona, maig de 1920).

Cal no oblidar que la primera qualitat d'una sardana és que faci dansar i després ve el mirament que no sigui una cosa carrinclona, sinó que dins del sentiment de la sardana ha de ser interessant sota tots els conceptes; harmònics i contrapuntístics.

(D'una enquesta de *El Correo Catalán*. Barcelona, 9 de desembre 1949).

[...]

CLOENDA

Coda

Per al Mestre Cassià Casademont, són escaients aquestes paraules de Goethe:

La vida és la música de l'ànima.

I, encara, rubricarem tot el profund sentit d'aquest bell pensament en dir que tota la vida, el nostre Mestre sabé dur, dins del seu cor, amb flamejant lirisme, la incomparable dita de Milà i Fontanals:

La bellesa és una harmonia vivent.

QUATRE APUNTS MÉS DEL MESTRE CASSIÀ CASADEMONT I BUSQUETS (Banyoles, 03.02.1875 - Barcelona, 12.02.1963) *per Jordi Gallegos i Córdoba / **Llicenciat en Història, investigador i divulgador***

Amb anterioritat, el lector ha pogut abordar la figura del mestre Casademont a través del text de l'escriptor i directiu radiofònic barceloní Tomàs Roig i Llop (1902-1987), un escrit de 1964 amb una detallada biografia, valoracions sobre l'artista, opinions pròpies publicades, comentari i recull de premsa sobre les principals obres i, especialment, un magnífic annex amb una relació o inventari classificat de les seves composicions segons gèneres musicals (tant de bo ho tinguéssim de molts altres autors!).

Serveixin els propers apunts addicionals, a mode de bisos d'un concert, per a matisar, ampliar i/o esmenar alguna de les dades versades i com a complement per a la biografia.

1r bis. La família i els domicilis

"En el dia cinco Febrero de mil ocho cientos setenta y cinco en la Pila bautismal de la Parroquia Iglesia de Santa Maria de los Turers de la Villa de Bañolas Obispado de Gerona el Reverendo Don Benito Bosch Presbitero bautizó á Casiano Sebastian Narciso nacido dos dias antes á las dos y media de la tarde, hijo legitimo y natural de Casiano Casademont natural de Figueras y Manuela Busquets de Gerona consortes. Abuelos paternos Antonio Casademont de Figueras y Ana Serratosa de Bañolas consortes. Abuelos maternos Sebastian Busquets de Torruella de Mongri y Catalina Vilaret de Gerona consortes. Padrinos Sebastian Busquets de Torruella de Mongri, y Ana Callicó de Busquets de Gerona".

Aquesta és la fe de baptisme que Mn. Joaquim Estrany, rector de Banyoles, anotà als llibres del registre parroquial. Cassià Casademont fou el darrer dels cinc fills que tingué el matrimoni format per la gironina Manela Busquets i Vilaret (1838-1891) i el figuerenc Cassià Casademont i Serratosa (1839-1903). L'ofici d'*asahonador* (adobat de pells i cuirs) del progenitor, que li provenia del sogre i del pare de la sogra, més les cases pairals, feu que el matrimoni Casademont Busquets residís al 1r pis del núm. 35 del carrer de Girona, de Banyoles, però que els viatges/estades a la

ciutat immortal fossin constants, tal com testimonia el naixement dels fills: Josep a Girona (1866), Concepció i Consol a Banyoles (1867 i 1869), Emili a Girona (1872) i Cassià a Banyoles.

Gràcies als padrons de Girona, se sap que el divendres 30 de juny de 1882 fixaren domicili al 1r pis del núm. 3 de la plaça de St. Pere, propietat de na Maria Ros i Rovira. L'any 1885, però, vivien al 1r pis del núm. 5 de la pujada de St. Fèlix, residència propietat de na Rosa Llampuig i Pagès i en la que el jove Cassià Casademont hi residí fins el 1896, passant a viure a St.

Celoni el 1897; a més, certament, Cassià es lliurà del servei militar per excedent de "cupo" i pagament de la redempció. Establert a Sabadell a les acaballes de 1899 (on patí una llarga malaltia de la que gairebé es guarí el novembre de 1906, però que el deixà delicat de per vida), finalment el mestre Cassià s'establí a Barcelona el 1912. Gràcies a una carta (26-12-1927) dirigida a Francesc Pujol i Pons (1878-1945), es coneix que residí al carrer Palma de Sant Just, núm. 7 1r i, amb anterioritat, ho havia fet al passeig de Sant Joan, núm. 139, 4t 4a. En darrera instància, visqué al 4t 1a del núm. 65 del carrer Balmes, on hi va trobar la mort el dimarts 12 de febrer de 1963, als 88 anys d'edat.

2n bis. Formació i singladura musical

Cassià Casademont aprengué solfeig a l'escolania de la catedral de Girona, sota el guiatge de Mn. Miquel Rué i Rubió (1864-1926), mestre de capella i director del cor, i també gràcies al seu germà Josep Casademont i Busquets (1866-1938), que acabà essent prevere i organista a Arenys de Mar de 1893 a 1938, alhora que autor de diverses obres religioses. Aprengué violí i viola amb Joaquim Vidal i Muni (1865-1948) i piano, harmonia i composició amb el professor, músic i director de capella Eduard Frigola i Masferrer (1869-post 1925), compositor

de sardanes i nombrosa música sacra; posteriorment, completà els estudis a l'acadèmia barcelonina del prestigiós violinista Mathieu Crickboom (1871-1947) i amb Enric Morera i Viura (1865-1942). Vistes les grans aptituds de les que estava dotat, el 1890, amb tan sols 15 anys, ingressà com a violí a l'orquestra del Teatre Municipal de Girona gràcies al seu mestre Joaquim Vidal, el qual també n'era integrant; aquest fet es veu refermat pels padrons municipals, ja que Casademont sempre hi consta com a músic entre 1890 i 1895.

A les acaballes de 1896, el jove empresari i emprenedor Josep Soler i Matas contractà Cassià Casademont per a formar una orquestra de ball que contrarestés la popularitat que l'orquestra Els Paleros obtenia a l'hegemoníic Centre Cultural de St. Celoni. A l'inici de l'abril de 1898 l'orquestra Soler debutà en una vetllada literària celebrada al Cafè Soler, però la seva tasca al capdavant durà poc, ja que a les darreries de 1899 marxà a Sabadell per assumir la direcció de la famosa orquestra Els Fatxendes fins l'any 1912.

L'any 1909 Casademont havia rellevat al mestre Enric Morera en la direcció de la barcelonina coral Catalunya Nova, tal com es feu palès en el concert del diumenge 21 de novembre al Centre Artesà del Prat del Llobregat, direcció que ostentà (llevat de 1917-1918) fins la dissolu-

LO FILADOR D'OR

Jacint Verdaguer

N'hi ha un argenter
a l'Argenteria,
de tant filar or
li diuen Orfila.
Lo fila tan prim
que tot just s'obira,
n'apar un cabell
del front d'una nina.
Lo filador d'or
diu que en té una filla;
que és un pom de flors,
no cal que us ho diga.
Fila l'or com ell
i la plata fina,

retalla brillants
i perles enfila.
Qui s'hi casarà
pot plantar botiga.
No es casa ella, no,
que es fa caputxina
lo primer dijous
de Pasqua florida.
Quan vora l'altar
son cabell deslliga,
n'apar un riu d'or
que surt de la riba,
o un camp de forment
que la falç inclina.

Son pare que el perd
recull les espigues,
i trist i solet
torna a la botiga
la garba de rulls
que al matí n'eixia.
N'hi ha un argenter
a l'Argenteria,
de tant filar or
li diuen Orfila.
Mes, ai!, pel veïnat
no falta qui diga
que ven per fils d'or
cabells de sa filla.

CANT ELEGÍAC

Poesia de Ramon Ribera

En la nostra aimada terra
tothom plora al dramaturg
al poeta fill d'un poble
abrandat de joventut.
Dels humils era el cantaire
i dels vells el defensor
cor obert a la infantesa
i a l'anhel més generós.
Ell odiava cantar
amb orgull de català:
segueu arran, companys de feina
segueu arran, braus segadors;
no deixeu l'enna tot regalant vostres suors.

I la multitud el plora
perquè amb ell a vist morir
al qui duia la nostra escena
d'aquest poble l'esperit.
Ai, adéu Ignasi Iglésies!
Ai, adéu volgut company.
Viuràs sempre a dintre nostre
i el teu nom serà immortal.
I com tu volem cantar
amb orgull de català:
segueu arran, companys de feina
segueu arran, braus segadors:
no deixeu l'enna tot regalant vostres suors.

ció del 1935. A partir del desembre de 1923, passà a dirigir el barceloní Orfeó Pirinenc en substitució del mestre Marià Mayral i Doz (1878-1962) i, l'agost de 1924, la coral La Floresta de Sans en substitució de Carles Ferrer i Clavè (1884-1927), encapçalant ambdues entitats fins el 1936. La nit del divendres 23 de gener de 1925 dirigí un gran concert amb la coral Catalunya Nova i l'orfeó Barcelona que s'emeté en directe des dels estudis de Ràdio Barcelona, emissora a la qual actuà algunes vegades, tant amb la pròpia Catalunya Nova (nit del dijous 26-11-1931) i La Floresta (nit del dilluns 23-09-1935), com amb el concert benèfic del cor Catalunya Nova i la cobla

Barcino retransmès en directe des del Teatre Espanyol el matí del diumenge 31 de gener de 1932. Espectacular fou llur participació en la gran funció de gala organitzada pel Comitè de Belles Arts de l'Internacional Club al teatre Nou, de Barcelona, la nit del dissabte 20 d'agost de 1932; tal com figurà a la premsa, la cloenda de la funció fou el "*Acto de concierto por los eminentes cantantes Conchita Bañuls, Carmen Aranda, Mateo P. Guitart, Eduardo Brito y el laureado orfeón Catalunya Nova, con 160 ejecutantes bajo la dirección del Mtro. Casiano Casademont*".

Com a professor de viola, va ser membre de l'or-

questra Pau Casals, de Barcelona, des de la seva fundació el 1920 i fins a la seva extinció el 1937. La nit del divendres 31 de gener de 1930, a les portes dels 55 anys, debutà l'Orquestra de Cambra de Sabadell, fundada i dirigida per ell mateix i formada per 25 components, una reputada formació que actuà a Girona el dimarts 18 de novembre de 1930 amb vertader èxit i acceptació, fins al punt que repetiren actuacions els anys 1931 i 1932. I, encara, com a director, Casademont també ho fou de la Nova Filharmònica, orquestra de 1a categoria de Barcelona documentada a la premsa entre 1930 i 1934.

Finalment, com a home culte, el mestre Cassià Casademont devia ser un home poliglòt, ja que, a part de les llengües que li eren familiars (català i castellà) i molt probablement el francès (idioma estranger de l'època), el juny de 1957 dirigí una carta en italià a la companyia G. Ricordi & C. per a sol·licitar tres adreces de Milà (Pomeriggi Musicali, l'Angelicum i el Teatre de l'Scala), que va obtenir resposta de la companyia un mes després.

3r bis. Obra musical i altres

Com a dada anecdòtica, de les 377 obres ressenyades per Tomàs Roig en el seu escrit (127 ballables vuitcentistes; 74 peces corals; 51 cançons per a veu i

piano; 47 sardanes i 3 obres per a dues cobles; 21 peces religioses; 16 músiques per a obres escèniques; 15 peces per a piano; 3 obres per a orquestra de corda; 2 peces per a orgue; 2 peces de violoncel i piano; 2 peces de violí i piano, i 14 obres diverses), a mitjan abril de 1928 ja en tenia escrites 256 i, a mitjan juny de 1931, un total de 270 (és a dir, 14 composicions més en 3 anys).

A banda de nombrosíssims arranjaments i adaptacions d'obres d'altres autors que feu per a les formacions que dirigí, pel que fa a la seva obra musical, però, existeixen algunes composicions del mestre Casademont no inventariades per Tomàs Roig: al Fons Cobla Orquestra Primavera conservat a l'Arxiu Municipal de Palafrugell, la versió per a cobla de la sardana *Primavera*, i a la Societat Coral Erato de Figueres, la polca *La caprichosa*, el tango *Matinada gentil* i la seva versió coral (per a piano i 3 veus d'home i lletra de Ramon Ribera i Llobet), les caramelles *Esclats de joventut* (per a 3 veus d'home i amb lletra de Josep Garcés) i el xotis *El cant dels optimistes* i la seva versió coral (per a piano i 3 veus d'home i amb lletra de Ramon Ribera i Llobet). A través de la premsa, a més, també es té referència del xotis lent titulat *Glissant d'amour*.

A més de ser guardonat en diversos concursos de composició, el mestre Cassià Casademont fou membre

de diferents jurats, com el de colles sardanistes de Sabadell (04-08-1906), el concurs musical de la Casa Sobrequés & Reitg de Girona (20-11-1907), el 2n certamen musical sardanista de Banyoles junt a Lluís Millet i Juli Garreta (octubre de 1921) o el 5è certamen de sardanes de Banyoles junt a Eduard Toldrà i Francesc Pujol (octubre de 1931), entre d'altres.

I, per a cloure aquest apunt musical, es reproduïx una opinió del mestre Casademont publicada a la barcelonina revista *Renaixement* el juliol de 1912: "*La Sardana no es pas un ball popular com qualsevol altre. Té quelcom mes intens, mes profón que fa que's diferenciï de tots els demés; y que al meu entendre, té dos aspectes completament distints. El primer, se presenta ab l'alegria del jovent, saltironer, enjogassat, rialler. El*

segon, es el cant, el sentiment, la vida, la Patria; en fi, es la revelació poètica de tot un poble".

4t bis. Homenatges, biografies i reconeixements

Resulta curiós que, tot i haver estat guardonat per la sardana *Alegroia* el dilluns 3 de juny de 1906 a la 3a Festa de la Música Catalana junt a Ignasi Gironella (als quals se'ls honorà amb una vetllada musical la nit del diumenge 22 de juliol d'aquell any) i que el mateix Foment li dedicués una vetllada sardanista a l'estatge de l'Associació Catalanista de Barcelona el juny de 1907, no fou cap dels 25 compositors reconeguts pel Foment de la Sardana en l'homenatge als mestres compositors de sardanes celebrat el diumenge 26 d'abril de 1908 (al matí, a la plaça Universitat, a la tarda, al Parc Güell i, a la nit, al Palau de Belles Arts), ni dels quals se'n publicà un breu text en la publicació editada en motiu de l'ocasió.

La primera biografia que consta del mestre Casademont és la que el periodista, historiador i promotor cultural gironí Josep Grahit i Grau (1883-1960) publicà el 1916 al seu llibre *Recull Sardanistic*. La nit del dissabte 17 de juliol de 1920 el Palau de Belles Arts de Barcelona acollí el festival commemoratiu del 25è aniversari de la coral Catalunya Nova, el qual serví, alhora, com a home-

natge al mestre Casademont. L'emissora Ràdio Barcelona li dedicà una audició de sardanes d'homenatge amb la cobla Barcelona la nit del dilluns 8 d'agost de 1927 i, la nit del dimecres 10 de juny de 1931, emeté en directe el concert d'homenatge que se li va retre a la sala de l'Orfeó Gracienc. A mitjan abril de 1928, el quinzenal *Vida banyolina* reproduí íntegrament una petita biografia del mestre Casademont apareguda a la revista de Ràdio Barcelona, fet que repetí el quinzenal banyolí *Gent Nova* quan la mateixa revista publicà una nova biografia amb motiu del concert d'homenatge de juny de 1931. La nit del divendres 20 de novembre de 1936, l'Orquestra Simfònica de Ràdio Barcelona oferí des de l'emissora un

* PALACIO DE LA MÚSICA

Mañana, 11 de octubre, a las 10 noche

CONCIERTO-HOMENAJE

AL MAESTRO COMPOSITOR

CASIANO CASADEMONT

con la cooperación de la pianista

SOFIA PUCHE

y orquesta de 80 profesores, estrenándose 9 obras.—Localidades en la Administración del Palacio de la Música, de 4 a 7 tarde. El día del concierto en taquilla

concert monogràfic d'obres de Casademont.

Passada la Guerra Civil espanyola (1936-1939), la nit del divendres 10 d'octubre de 1940, arribat als 65 anys, se li tributà un homenatge al Palau de la Música Catalana de Barcelona, acte en el qual s'estrenaren 9 obres del mateix autor. Dies més tard, la premsa s'hi referí així: *"Con el carácter de homenaje al maestro Casiano Casademont, se celebró un concierto en el que una orquesta de ochenta profesores y la notable pianista Sofia Puche interpretaron obras del veterano compositor, que ha llevado a ellas una inspiración varia y un gran talento técnico. El maestro Casademont recogió efusivas pruebas de simpatía y admiración, compartiendo con los profesores de la orquesta y Sofia Puche los aplausos de la numerosa concurrencia"*.

En el marc de les Festes de St. Martírià de 1949 (celebrades entre el 23 i 27 d'octubre), el migdia del dimarts dia 25 Cassià Casademont compartí batuta amb Lluís Moreno i Palli (1907-1974) en el "*Gran Festival de Glosas y Sardanas*", concert en el qual prengueren part les cobles Barcelona, Girona, Montgrins, Selvatana, Bolero i Banyoles, dirigint les quatre darreres quan interpretaren, conjuntament, la seva sardana *Lluny de la Pàtria*. Durant el gener de 1953, el barceloní i setmanal *Carnet del Sardanista* dedicà el seu núm. 381 al mestre Cassià Casademont, il·lustrant la portada amb un retrat del dibuixant Guillén que ja s'havia publicat en una re-

vista banyolina el novembre de 1949.

A partir d'aquesta data, les notícies sobre el mestre Casademont són minses o quasi inexistent, ja que sols se l'esmenta en relació a l'estrena d'obres seves en el marc dels concerts nadalencs d'orgue de Vilafranca del Penedès (anys 1953 a 1955), en l'homenatge que rebé a Banyoles per les Festes de St. Martírià de 1954, en el concert de cobla organitzat pels Amics dels Concerts de l'Agrupació Folklorica de Barcelona la nit del dimarts 24 de desembre de 1957 (amb assistència de Casademont, que dirigí una obra seva) o en el concert amb el que, el juny de 1958, l'orquestra de l'Agrupació Musical Franz

Schubert, de Barcelona i dirigida pel mestre Josep Font i Palmarola, homenatjà el mestre Casademont.

Després de la seva mort, molt comentada en diversos rotatius i publicacions, en el ple municipal del dimecres 21 d'abril de 1965, el consistori de la seva vila natal acordà dedicar un carrer de l'anomenat Grup del Pla de l'Ametller al compositor. Amb aquesta fossilització toponímica en la trama urbana de Banyoles es perpetuà la memòria i el record del mestre Cassià Casademont. Esperem que aquest enregistrament també hi contribueixi i serveixi per a rescatar-lo de l'oblit, ja que és de justícia i calia corregir el greuge històric.

INFORMACIÓ

Arxius, fons documentals i informació en línia

Agrupació Sardanista Escalenca "Avi Xaxu"

Archivio Storico Ricordi - Collezione Digitale (<https://www.digitalarchivioricordi.com/it/>)

Arxiu Municipal de Girona (<http://www.girona.cat/sgdap/cat/premsa>)

Arxiu Municipal de Palafrugell - Fons Cobla Orquestra Primavera

Banyoles Cultura - Ajuntament de Banyoles (<https://cultura.banyoles.cat/>)

Biblioteca Nacional de Catalunya - Arxiu de Revistes Catalanes Antiques (<https://www.bnc.cat/digital/arca/>)

Biblioteca Pública Fages de Climent de Figueres (<http://bibliotecadefigueres.cat/>)

Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (<http://www.girona.cat/sgdap/fotoweb/>)

Familysearch (<https://www.familysearch.org>)

Fotos de Cobles, Orquestres i Conjunts de Catalunya (<http://fotosformacionsmusicalsdecatalunya.blogspot.com/>)

Inventari dels Fons Musicals de Catalunya - Universitat Autònoma de Barcelona (www.ifmuc.uab.cat)

Patrimoni Musical Català (<http://www.patrimonimusical.cat/>)

La Vanguardia (<https://www.lavanguardia.com/hemeroteca>)

Xarxa d'Arxius Comarcals (XAC) - Premsa (<https://xacpremsa.cultura.gencat.cat/>)

Bibliografia

Roger ALIER i AIXALÀ, *La societat coral "Catalunya Nova", a D'Art. Revista del Departament d'Història de l'Art*, Universitat de Barcelona, núm. 2, 1973, pàgs. 45 a 70

Lluís BRUGUÉS i AGUSTÍ, *La Música a Girona. Història del Conservatori Isaac Albéniz*, Diputació de Girona, Girona, 2008

Jordi GALLEGOS i CÒRDOBA i Jaume NONELL i JUNCOSA, *La Sardana: de ball de moda a dansa nacional. El destacat paper de l'escalenc Lluís Sureda i la barcelonina cobla Sureda*, CEDRE, col·lecció Llibres de Ronda, l'Escala (en edició)

Josep GRAHIT i GRAU, *Recull Sardanistic. Autors - Sardanes - Cobles*, Girona, octubre de 1916

Rafel JIMÉNEZ i MOLINA, *Orquestra Paleros. Sant Celoni*, Ajuntament de Sant Celoni, 2013

Josep M. MARQUÈS i PLANAGUMÀ, Organistes i mestres de capella de la diòcesi de Girona, a *Anuario Musical*, CSIC, Barcelona, núm. 54, 1999, pàgs. 89 a 130

Jaume NONELL i JUNCOSA i Lluís SUBIRANA i REBOLLOSO, *Els Fatxendes: una gran orquestra de Sabadell*, Funda-

ció Ars, Sabadell, col·lecció Biblioteca Quaderns, núm. 40, 2006

Hemeroteca

Butlletins i revistes: *Presència*, de Girona (1965-2020).

Diaris: *L'Autonomista*, de Girona (1931-1939); *La Crònica*, de Palafrugell (1901-1910); *Diario de Gerona* (1889-1936), i *La Vanguardia*, de Barcelona (1881-2020).

Publicacions setmanals / quinzenals / mensuals / bimensuals: *Acción Católica*, de Vilafranca del Penedès (1923-1964); *Gent Nova*, de Banyoles (1930-1931); *Horizontes*, de Banyoles (1946-1977); *Llevar*, de St. Feliu de Guixols (1901-1909); *Montserrat*, de St. Celoni (1927-1937); *Panadés*, de Vilafranca del Penedès (1941-1971); *Renaiement*, de Barcelona (1910-1916); *El Ripollès*, de Ripoll (1954-1967); *El Teatre Català*, de Barcelona (1912-1917); *Vida banyolina*, de Banyoles (1922-1931), i *Vida de Esplugas*, d'Esplugues de Llobregat (1950-2009).

Fotografies

Fotografia 1 - Cassià Casademont el 1912 (autor desconegut - Fototeca.cat)

Fotografia 2 - Cassià Casademont. Extreta de *El Teatre Català*, Barcelona, any 4, núm. 180, 07-08-1915, p. 9

Fotografia 3 - Cassià Casademont en plena maduresa (autor desconegut - extreta d'Almanacat Musical)

Fotografia 4 - Homenatge a Cassià Casademont. D'es-

guerra a dreta: R. Angelats, Joaquim Pecanins, Cassià Casademont, Miquel Vilanova, Joan Prat, Joaquim Palmada, Rossend Palmada i Lluís Fragall.

Fotografia 5 - Cassià Casademont al centre durant les Festes de St. Martíria de Banyoles de 1949

Fotografia 6 - Cassià Casademont en plena joventut (autor desconegut - CRDI Ajuntament de Girona)

Fotografia - Orquestra Fatxendes, de Sabadell, l'any 1901 (col. Maria Vidal i Drellana)

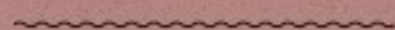
Fotografia 7 - Cassià Casademont l'any 1912 (Fot. Busquets - extreta de *El Teatre Català*)

Fotografia 8 - Cassià Casademont l'any 1916 (autor desconegut - extreta de *Recull Sardanistic*)

Fotografia 9 - Anunci del concert d'homenatge de l'octubre de 1940 (extret de *La Vanguardia*)

Fotografia 10 - Cassià Casademont dirigint conjuntament quatre cobles durant les Festes de St. Martíria de Banyoles l'octubre de 1949

Fotografia 11 - Retrat de Cassià Casademont del dibuixant Guillén (arxiu de l'Agrupació Sardanista Escalença "Avi Xaxu")

Les sardanes del mestre Cassià CASADEMONT i BUSQUETS. Una brillant incorporació a la col·lecció FONOTECA DE COBLA.

La COBLA CIUTAT DE GIRONA, dirigida pel seu titular el mestre Jesús VENTURA, ens presenta un nou CD monogràfic de la seva ja consolidada col·lecció FONOTECA DE COBLA dedicada a compositors gironins. Aquesta producció d'ara està dedicada a un excel·lent compositor amb una obra que ha quedat relativament a segona fila darrere dels grans mestres que presideixen el patrimoni de la qualitat dins la música per a cobla i que són capdavanters en el rànquing d'aquells coneguts pel sardanisme en general.

CASADEMONT, tal com apuntava abans, queda poc visible, per no dir que és quasi invisible en aquest món. Serveixin d'introducció a la figura del mestre els dos excel·lents treballs en la vessant biogràfica de l'escriptor Tomàs Roig i de l'historiador Jordi Gallegos previs al present comentari.

La important producció del mestre, estesa dins d'una àmplia gamma de gèneres musicals, vestida sempre amb uns recursos tècnics envejables, adorna la seva contribució en el camp de la música de les sardanes per a cobla.

Les sardanes que s'han aplegat en aquest treball

d'enregistrament són el resultat d'una pensada selecció; són 12 sardanes per a cobla amb un luxós afegitó, com ens té acostumats la COBLA CIUTAT DE GIRONA, i que en aquest cas són dues cançons per a veu i piano, interpretades per la mezzosoprano Marta VALERO i el pianista Alfons MIRÓ que més endavant comentarem.

Aquesta selecció de les sardanes treballada pel mestre VENTURA i el seu equip, que apuntàvem com a pensada, ha estat basada en diferents criteris com la diversitat d'èpoques creatives, la varietat estètica i la seva novetat com a enregistrament discogràfic.

Per algun dels criteris exposats han quedat fora de la selecció títols com *La cançó del taper*, *Flors de cingle* o *Carme gentil*, que són els CASADEMONT que, històricament, han estat més interpretats i àdhuc enregistrats.

Les sardanes escollides les trobareu al CD disposades en ordre cronològic invers de la seva creació i abasten més de mig segle de la vida del mestre banyolí, amb una primerenca *La pubilleta del Mas Mimó* (1895) i la madura *Virtuosa* (vers 1956). És amb aquesta darrera que comença el CD i de quina excepcional manera que ho fa! El mestre fa gala de les "virtuts" que una composició musical de categoria ha de tenir, amb l'ús dels recursos tècnics que enriqueixen les idees musicals, com són: el contrapunt (amb les seves disciplines colaterals com la

fuga i el *cànon*), l'harmonia (un discurs amb transicions tonals), el desenvolupament temàtic (que engloba tota una varietat de recursos destinats a treure profit d'un tema, d'una melodia) i la instrumentació (amb la utilització de la rica paleta de colors que els instruments de la cobla ofereixen, ja sigui a solo o en les seves diferents combinacions entre ells).

És de ressaltar el treball portat a terme per la COBLA CIUTAT DE GIRONA amb el mestre Jesús VENTURA al davant, perquè tots aquests detalls plasmats a les partitures, delicats i exigents, tinguin la seva interpretació requerida. Que tot allò que el compositor imaginà arribi a l'oïdor.

Algunes de les sardanes recollides utilitzen el recurs del *fugat* en grau molt important com és a *Dansa de fades* (per cert aquesta sardana té una versió instrumentada per a dues cobles, amb la que guanyà un dels Premis en el Concurs de Composició de Sardanes celebrat en motiu de les Festes d'Entronització de la Mare de Déu de Montserrat, l'any 1947). Sense arribar al recurs emprat en l'anterior sardana i quedant-nos en els dels cànon i les imitacions, en trobem exemples a les sardanes *Nova Florida*, *Flor de maig* i *Banyoles, ciutat bella*. Aquesta darrera, a més, presenta un interessant i reeixit contrapunt amb l'acompanyament melòdic

disposat com a coixí de la melodia central dels llargs (s'anomena contrapunt quan dues o més línies melòdiques sonen al mateix temps).

Una de les virtuts que anunciàvem anteriorment, la del desenvolupament temàtic, és molt present a *Alegroia*, on el mestre CASADEMONT ens fa una bona part del discurs basant-se en un sol motiu melòdic, presentant-lo de variades maneres. Riquesa i bellesa juntes.

Mereix una especial felicitació l'excel·lent execució, per part del professor de tible de la cobla David PLANS, de la sardana *Brisas del llac*, una composició que en l'argot sardanista es qualifica com *sardana obligada de tible*. Aquesta referència a la característica geogràfica que és penyora de la vila banyolina, es presenta en forma de sardana en la que el tible solista n'és l'interpret protagonista. La composició està estructurada amb uns curts, que es repeteixen idènticament, com és normal. Pel que fa als llargs se n'han interpretat les tres versions diferents que, sols pel que fa a la part del tible solista, el compositor va escriure. En els primers llargs es presenta el tema original, mentre que als altres dos el tema és modificat quant a la dificultat interpretativa i l'exigència de virtuosisme per part de l'interpret; en un primer grau, a la 1a Variació i, encara més, a la 2a Variació. El paper dels altres instruments acompanyants resta inalterat a les tres versions de llargs. Entre els llargs de les dues variacions el flabiol executa el toc

de contrapunt.

Per cloure aquestes pinzellades sobre les sardanes vull fer menció d'aquell títol primerenc que citava més amunt: *La púbilleta del Mas Mimó*. He dit que era del 1895 i el llavors jove compositor Cassià, el veig molt proper al fer dels altres dos companys coetanis importants, Juli GARRETA i Josep SERRA. Després cadascú seguí el seu camí personal, però és molt notable el parentiu artístic amb ells dos i, també, el nivell tècnic inicial de la seva vida creativa.

Pel que fa a la cloenda del CD s'han triat dues cançons d'entre la producció del mestre. Un compositor que tingué la veu com un dels seus vehicles expressius amb diverses comèdies líriques en el seu haver i sobretot, l'òpera *La dona d'aigua*, en la que emprà recursos wagnerians. Les dues cançons escollides són *Lo filador d'or*, segurament la més divulgada entre les seves, una cançó amarada de tendresa, i *Cant elegíac*, un rotund memorial adreçat al poeta Ignasi Iglésias. En són els seus exquisits intèrprets la mezzosoprano Marta VALERO, cantant que ha col·laborat freqüentment i exitosa amb la COBLA CIUTAT DE GIRONA i el pianista Alfons MIRÓ, posseïdor d'una extensa experiència com a acompanyant i pedagog.

Tot plegat, una excel·lent contribució al patrimoni enregistrat de música catalana. Que ho gaudiu!

Josep-Maria SERRACANT - *Músics per la Cobla*

CRÈDITS

ALFONS MIRÓ – Pianista

Nascut a Castellterçol, inicià els estudis musicals al CMMB amb Carles Guinovart, Josep Poch i Manuel Ultra, i els de piano amb Carme Poch i Carme Undebarrena.

El seu interès per la pedagogia l'ha portat a completar la seva formació amb Manuel Cabero i Pierre Cao. Actualment treballa a l'escola de música Musicwood com a professor de piano, llenguatge musical i cant coral; Paral·lelament és el pianista i repertorista a l'aula de cant de la soprano Mercè Puntí i com a pianista acompanyant de diverses corals.

MARTA VALERO – Mezzosoprano

Es llicencia amb matrícula d'honor en Interpretació de Cant Clàssic i Contemporani a l'ESMUC, on també estudià Lied (cançó) amb Assumpta Mateu, Francisco Poyato i Mitsuko Shirai.

Amb veu dúctil i extensa, ha sabut unir la musicalitat i l'expressivitat teatral, afrontant rols operístics com Dido, a Dido i Eneas de H. Purcell a Itàlia i Bèlgica, amb el grup instrumental La Risonanza, dirigit per Fabio Bonizzoni i a Catalunya amb l'OCT48, dirigits per Xavier Puig. També el rol d'Angelina a La Cenerentola de G. Rossini, el de Dinah a Trouble in Tahiti de L. Bernstein i el de Carmen a Carmen de G. Bizet.

Amb la Cobla Ciutat de Girona ha realitzat nombrosos concerts des de 2014, fent un passeig pels diferents estils musicals, des del repertori clàssic per a aquesta formació fins a autors catalans més actuals.

Cobla Ciutat de Girona

Flabiol Óscar Sánchez **Tibles** David Plans i Felip Morales **Tenores** Josep Coll i Jordi Pujol **Trompetes** Joan Remacha i David Hidalgo **Trombó** Francesc Sala **Fiscorns** Enric Estrada i Joaquim Burjachs **Contrabaix** Eudald Sanllehi
Director Jesús Ventura

Aquest disc ha estat enregistrat durant els mesos de desembre del 2019 i gener del 2020 a l'Estudi de Gravació 44.1

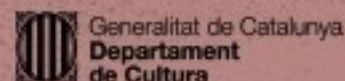
Tècnic de so: Toni París

Productor musical: Josep Maria Serracant

Disseny gràfic col·lecció: Francesc Sala

Dipòsit legal B 12705-2020

Amb la col·laboració:

Ajuntament
de Banyoles

Diputació de Girona

Ajuntament

de Girona

Fundació Privada "El Foment"
de Banyoles

Amb el suport:

El Amigo del Pueblo

Publicación quincenal.—Órgano del grupo de cultura

SUBSCRIPCIÓN		PAGO ANTICIPADO		La Correspondencia al Director	
ESPAÑA	Témeses 1 Ptas.			No se devuelven los originales	
EUROPA	2	NUMERO SUELTO 10 CENTIMOS		Redacción y Administración: Casol, 27	
ULTRAMAR	3				

Casià Casademont y Busquets

Nacido a Baenolas el día 29 de Enero de 1878 y bautizado en la Iglesia parroquial de Santa María del Torro.

Versos y baenolans en un país nostre, que ab tot y for ja en quart de siglo que no convén ab nosaltres, ha arribat l'hora de que l'escritura en nostros cròniques y romanys, pagant-li aixís un deute de patriotisme admirablèment granysat ab motiu de la composició musical de la colosal òpera catalana *La dona d'algua den Trias y Fábregas*, quina executió ha estat altament aplaudida y justament celebrada, per quants han fragit, en el teatre El Dorado de Barcelona, en la nit del 27 de Juny passat, l'èfecte sorprendent y grandios de sa primera representació.

En el dia de Catalunya, seis distinció, van repèrta d'algos dirigite al mestre compositor Casademont y nosaltres no em de quedarnos estrota, moventment tractantse de un fill de Baenolas, en delinart el d'algos que "a moxix, felicitantlo conchusit, y desitjant que aquestas cortas ratlles: li servixin d'estímul para proseguir en la difícil tasca dintre l'ran musical, en el que, ab tan d'asort ha sabut encarrutar, donant aixís honra y nom a la patria y al poble que l' veigé veixor.

El Amigo del Pueblo se asocia de vocas al just homenatge que li tributen els aimats de las arts catalanas y se congratula de que la vila de Baenolas pugui escriure en sa historia, una pagina ab letras de orullo para perpetuar el nom de un altre dels seus fills preclaros, en Casià Casademont y Busquets.

Por motivo de oportunidad, copiamos de la revista mensual de Barcelona *La Armonía*, lo que de Casademont, del 20 agosto estando amigo, el ilustrado Sr. D. José Boix y Baga.

A propósito de un estreno

El poema lírico *La dona d'algua* llegó a las tablas de *El Dorado Teatre de Catalunya* tras de un año de gestiones. Un núcleo de personas benintencionadas y solidarias, unas por cariño personal, otras por la confianza que les inspira el joven compositor Casiano Casademont, prestósele a orientarle con una paciencia para a proteger los gustos algo sencillos que había en la representación de sus ópera nueva, aun cuando esta obra nueva es un teatro relativamente moderno.

No hay plausible que la iniciativa individual venga a suplir en algunos casos la inercia de las corporaciones públicas y a remediar la resistencia que las empresas teatrales,

gracias generalmente por servicios egoístas, cuando no por intenciones ruinosas, suelen oponer a toda tentativa juvenil.

Los compositores serios que quieren dedicarse al teatro con seriedad, es decir con la mente y el corazón pasados enteramente en un ideal artístico, sea, sin disputa, de entre todos los creadores de belleza, los más dignos compañeros. Así en algún momento una ópera, llevada durante mucho tiempo en las tablas del teatro, se postulará por la crítica y el público con más o menos éxito, para luego ser olvidada o sea que nadie se presta a acudir a la noche sucesiva y a concederle con el bastardo la gran gloria de la publicidad.

Y luego si llega a representarse, una, dos, o pocas veces más con dicho resultado, ó con aquel poco de éxito de que hablan los francos, queda esto es la mayor parte de los casos para asegurar a la ópera no ya un porvenir brillante, sino siquiera una existencia medianamente durable.

Desventurado estado... Por lo mismo que luchan casi siempre en oscuridad, se de justicia concederles una simpática atención. Cuando en otras muchas circunstancias, aljotas al mérito de sus composiciones, el destino que desventuras en su arduo campo, los hace desconocidos a que se los distinga y se los valore.

El compositor Casiano Casademont, autor de la obra que catalana ilustra el día 9 de Juny.

Casiano Casademont es uno de los discípulos más afortunados del maestro Xerxes y se esfuerza en la dirección del *Coro Catalano*. Como su maestro, siente el arte informado en un gran amor al gesto musical de la obra dramática. Y precisamente a ese sentido se le ha debido el interés que por su *Dona d'algua*, aun antes de conocerla y gracias sólo por las referencias, referencia ha demostrado el núcleo de personas que con sus cortas contribuciones se representó. Muy bien hecho. Cuarenta años a los que quiere y pueden ser algo en este arte de la creación artística. Catalana necesita tener su compositor sus obras, como nadie puede, al haber dado con el poema lírico que el maestro el estreno en la obra de la que aquí se puede encontrar. El ya citado maestro Xerxes podría haber caído que nadie de sus extraluz desgraciados de nuestro carácter.

Pero, en fin, algo se gana con esas tareas de iniciación. El patriótico despierta al espectador, y de valor vive el arte.

El teatro daba gusto la noche del martes.

Podemos de empezar la función, una situación de los señores vino a solerlos. Habían llegado en un tono especial dispuesto al efecto. De Madrid se vino el actor Trias, autor del libro, y en la propia ciudad reside de cierto tiempo con el maestro Casademont. No hay que hablar de mala parte esa cariñosa solicitud de los señores directores de los actores, para el actor que cada cual siente por lo suyo, siempre respetable, conviene girarse de recuerdos al teatro. No cabe hablar aquí de afectos de camaradería, cuando la simpatía del compositor de su pueblo parece ser que su simbolismo el foco de convergencia de los ojos para efectos de sus días.

Por falta de sitio donde acomodarnos — en el despacho no quedaban ya localidades, — fué invitado a ocupar asiento en un palco del piso principal, en compañía de algunas personas de la familia del compositor.

No me pasó inadvertido allí, pero me fué totalmente por mente. Escucha de correspondencia a su simpatía española, sino con la sinceridad en mi hábito, pero cuando de expresar las impresiones literarias que he experimentado durante el curso de la representación y de ser el primer — prodigioso — tal substitución sus cordiales.

La Dona d'algua no es, en mi concepto, una obra definitiva, pero sí — y me permite así decirlo — una obra reveladora. La revelación de que existe un río catalán de cultura, profundamente catalana, perfectamente adaptado a las condiciones del drama lírico moderno, y la revelación asimismo de un poeta compositor, dotado de verdadero talento y capaz de dar éxitos de gloria al arte de la tierra.

Toda la partitura tiene un sabor castizo y es catalán. La masa popular ha derramado en ella sus ingenuas lágrimas, que el maestro Casademont ha sabido matar y aliguar primeramente, adecuándolos a las situaciones de la obra. Tal vez ha pecado de excesivamente pródigo y de cierta integridad de coherencia — si eso hace pecado — escucha de esas habilidades y afectos con que las composiciones fáciles en el oficio suelen conquistar fácilmente el aplauso del gran público. Pero ¿qué que importa? La inspiración, el sentimiento del color local, la forma expresiva de la asociación, todo ello realizado por la rigurosa armonía en el tejido y bordado de los motivos populares, constituyen un conjunto de cualidades por todo extremo recomendables.

El argumento de *La dona d'algua* está basado en dos cosas populares españolas en la dramática oscura de San Miguel del Rey, y el libro debido al poeta sebor Trias, tanto debido al carácter de sus cosas; no conviene apenas algunas de aquellas situaciones populares excepcionales de desarrollo, en las cuales todo poeta compositor logra exteriorizar la pujanza de su inspiración. No la línea de escribir, por consiguiente, que se note algún ligamiento de tipo en la relación de la nueva ópera, ligamiento que por otra parte revela una honrada fidelidad a las especiales condiciones del libro. Pero aun con este pé-

DE AVISOS Y NOTICIAS

* Nuestro paisano, el joven compositor don Casiano Casademont, ha publicado una pieza original para piano y canto, que lleva por título *Lo flader d' or* que se vende en el establecimiento de don J. Durán.

* Prosiguen, aunque muy lentamente, los trabajos de reforma y reparación del cuartel de caballería de S. Francisco, de modo que al paso que se sigue tar-

Palacio de la Música

CONCIERTO HOMENAJE

al Maestro compositor

CASIANO CASADEMONT

bajo la dirección del homenajeado y con la cooperación de la primera

SOFÍA PUCHE

y de sus

ORQUESTA

de profesores

Barcelona, día 11 de Octubre de 1910 a las 10 de la noche

C. CASADEMONT

CANT ELEGÍAC

(A UNA VEZ Y PIANO)

A LA MEMORIA DEL DRAMATURGO DEL POBLE I PORTA DELS HUMIES

IGNASI IGLÉSIES

POESIA DE RAMON RIBERA

ELS AMIGOS CREDEM LA REGRANÇO LÍQUIDA DE VENDA I DRETS D'ENFUDICIO D'AQUESTA OBRA, A FAVOR DEL PRÓ-MONUMENT AL PLERAT DRAMATURGO

EN PROMENT

PREMI: LINA PUSSETA

III. Gran recital de sardanes per l'agrupació coral de la Societat, dirigida per son mestre En Casià Casademont en la que s'estrenarà la sardana CARME GENTIL

ORDRE DEL CONCERT

CARME GENTIL (Estrena)

R. Ribera y C. Casademont.

MONTSERRAT

F. de P. Mirabent y C. Casademont.

LA DANÇA

R. Masferrer y C. Casademont.

Nota.—La comissió es reserva el dret d'alterar el programa si causes imprevistes o exigències. Per la llarga duració del espectacle es prega la puntualitat.

En preparació: per a el dia 19 festa de SANT JOSEP

La Dolores

El maestro compositor D. CASIANO CASADEMONT, recientemente fallecido en Barcelona, como es sabido, era natural de Baenolas.

En su testamento se acordó de su ciudad natal y legó para fines benéficos, el diez por ciento de las liquidaciones de la Sociedad General de Autores, de todas sus obras, cuyo 10% será elevado al 25% en el momento de fallecer su hijo hijo.

Legó además su álbum de críticas musicales y otro de programas de conciertos y festivales en que él tomó parte.

BASÍLICA DE SANTA MARÍA

CONCIERTO DE ÓRGANO

Sexto Recital Navideño

A cargo del organista Sr. D. José Mañón Anquet, Pri.

PROGRAMA

I	
Impugnación	Antena Baenola 3.ª
Allegro	
Turco	San Diego
San Juan de Vilanova	Relat. Sábado
II	
Solo Vozes	M. Dulce
Epitafio 1.ª	C. San Juan
Tea en un bond paper	J. J. Bad
Contra Navideño	Casiano Casademont

A cargo de la música del Sr. de Baenolas de 1910.

FONOTECA DE COBLA | COMPOSITORS GIRONINS

Sardanes per a cobla

- 01 **Virtuosa** 5'39"
- 02 **Brises del llac** 5'19"
Tible solista: David Plans
- 03 **Ja ho crec que ballarem!** 4'11"
- 04 **Dansa de fades** 4'35"
- 05 **Banyoles, ciutat bella!** 4'32"
- 06 **Banyoles, mon bressol** 4'39"
- 07 **Nova florida** 4'40"
- 08 **Flor de maig** 4'40"
- 09 **Flor d'abril** 4'57"
- 10 **Gironina** 4'29"
- 11 **Alegroia** 4'07"
- 12 **La pubilleta del Mas Mimó** 4'35"

Cançons

- 13 **Lo filador d'or** 4'48"
Alfons Miró, piano - Marta Valero, mezzosoprano
- 14 **Cant elegíac** 3'02"
Alfons Miró, piano - Marta Valero, mezzosoprano

COMPOSITORS GIRONINS

Volum VIII

Cassià Casademont Busquets

Banyoles - Barcelona
1875 - 1963

ens
de l'associacionisme
cultural català

Premi Arç Cooperativa
a l'Activitat
2019

Premis Capital de
la Sardana
2018

Cobla Ciutat de Girona

© 2020 Cobla Ciutat de Girona. Queden tots els drets reservats.
Prohibida la reproducció total o parcial sense l'autorització del
propietari de l'obra gravada.

coblaciutatdegirona.com

FUNDACIÓ
SARDANA
FUS

Nº ref: CDCOPIADVD8071
DL B 12705-2020

